

โมนาโดโลยี (1714)

ทฤษฎีอภิปรัชญาว่าด้วยโมนาดอันไม่มีที่สิ้นสุด (∞) โดยนักปรัชญาชาวเยอรมัน กอทต์ฟรีด วิลเฮล์ม ไลบ์นิซ

พิมพ์เมื่อ 17 ธันวาคม 2024

CosmicPhilosophy.org
เข้าใจจักรวาลผ่านปรัชญา

สารบัญ

1. บทนำ

2. โมนาโตโลยี

2.1. § ๑

2.2. § ๒

2.3. § ๓

2.4. § ๔

2.5. § ๕

2.6. § ๖

2.7. § ๗

2.8. § ๘

2.9. § ๙

2.10. § ๑๐

2.11. § ๑๑

2.12. § ๑๒

2.13. § ๑๓

2.14. § ๑๔

2.15. § ๑๕

2.16. § ๑๖

2.17. § ๑๗

2.18. § ๑๘

2.19. § ๑๙

2.20. § ๒๐

2.21. § ๒๑

2.22. § ๒๒

2.23. § ๒๓

2.24. § ๒๔

2.25. § ๒๕

2.26. § ๒๖

2.27. § ୩୩

2.28. § ୩୪

2.29. § ୩୫

2.30. § ୩୬

2.31. § ୩୭

2.32. § ୩୮

2.33. § ୩୯

2.34. § ୪୦

2.35. § ୪୧

2.36. § ୪୨

2.37. § ୪୩

2.38. § ୪୪

2.39. § ୪୫

2.40. § ୪୬

2.41. § ୪୭

2.42. § ୪୮

2.43. § ୪୯

2.44. § ୫୦

2.45. § ୫୧

2.46. § ୫୨

2.47. § ୫୩

2.48. § ୫୪

2.49. § ୫୫

2.50. § ୫୬

2.51. § ୫୭

2.52. § ୫୮

2.53. § ୫୯

2.54. § ୬୦

2.55. § ୬୧

2.56. § ୬୨

2.57. § ୬୩

2.58. § ୬୪

2.59. § ୫୯

2.60. § ୬୦

2.61. § ୬୧

2.62. § ୬୨

2.63. § ୬୩

2.64. § ୬୪

2.65. § ୬୫

2.66. § ୬୬

2.67. § ୬୭

2.68. § ୬୮

2.69. § ୬୯

2.70. § ୭୦

2.71. § ୭୧

2.72. § ୭୨

2.73. § ୭୩

2.74. § ୭୪

2.75. § ୭୫

2.76. § ୭୬

2.77. § ୭୭

2.78. § ୭୮

2.79. § ୭୯

2.80. § ୮୦

2.81. § ୮୧

2.82. § ୮୨

2.83. § ୮୩

2.84. § ୮୪

2.85. § ୮୫

2.86. § ୮୬

2.87. § ୮୭

2.88. § ୮୮

2.89. § ୮୯

2.90. § ୯୦

บทที่ 1.

บทนำ

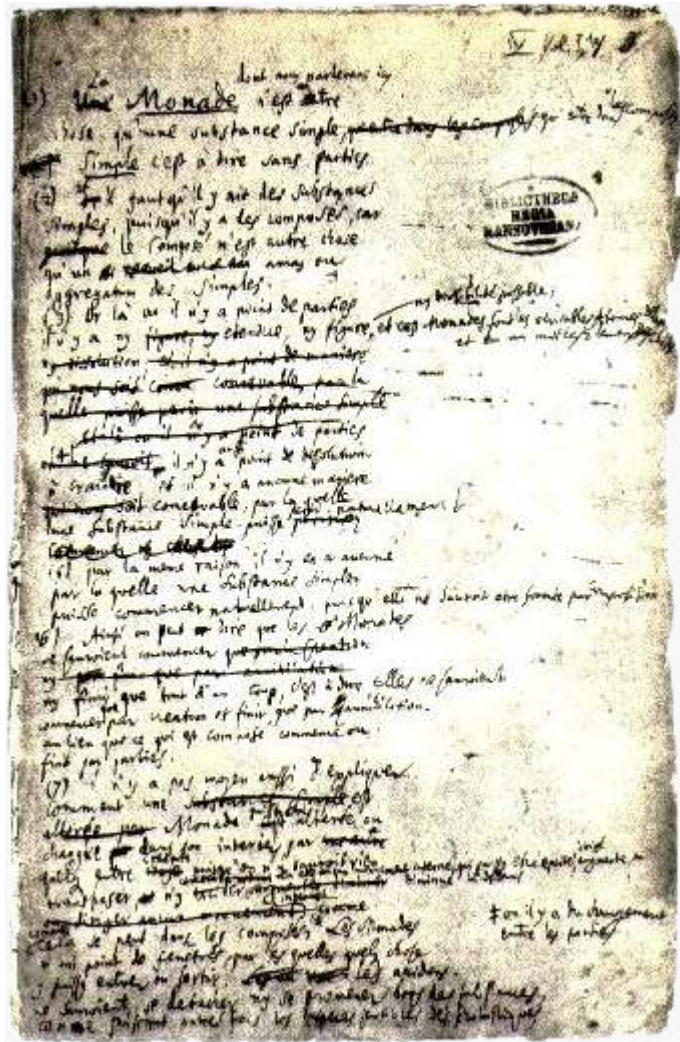
โมนาโดโลยี (1714) โดย กอตต์ฟรีด วิลเฮล์ม ไลบ์นิซ

ในปี 1714 นักปรัชญาชาวเยอรมัน กอตต์ฟรีด วิลเฮล์ม ไลบ์นิซ - “อัจฉริยะสากลคนสุดท้ายของโลก” - ได้เสนอกฤษฎีโมนาดอนันต์ ∞ ซึ่งแม้จะดูเหมือนห่างไกลจากความเป็นจริงทางกายภาพและขัดแย้งกับสัจนิยมทางวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ แต่ได้รับการพิจารณาใหม่ในแง่ของพัฒนาการในฟิสิกส์สมัยใหม่และโดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เป็นเฉพาะที่

ไลบ์นิซได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากนักปรัชญากรีก เพลโต และปรัชญาจักรวาลโบราณของกรีก ทฤษฎีโมนาดของเขามีความคล้ายคลึงอย่างน่าทึ่งกับโลกแห่งแบบของเพลโตดังที่อธิบายไว้ในอุปมาถ้ำของเพลโต

โมนาโดโลยี (ภาษาฝรั่งเศส: *La Monadologie*, 1714) เป็นหนึ่งในผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดของปรัชญาช่วงปลายของไลบ์นิซ เป็นบทความสั้นๆ ที่นำเสนออภิปรัชญาของสสารพื้นฐานหรือโมนาดอนันต์ ∞ ใน 90 ย่อหน้า

ในระหว่างการพำนักครั้งสุดท้ายที่เวียนนาตั้งแต่ปี 1712 ถึงกันยายน 1714 ไลบ์นิซได้เขียนบทความสั้นสองบทความเป็นภาษาฝรั่งเศสซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการอธิบายปรัชญาของเขาอย่างกระชับ หลังจากเขาเสียชีวิต “*Principes de la nature et de la grâce fondés en raison*” ซึ่งเขียนขึ้นสำหรับเจ้าชายยูจีนแห่งซาวอย ได้ตีพิมพ์เป็นภาษาฝรั่งเศสในเนเธอร์แลนด์ นักปรัชญา คริสเตียน โวล์ฟ และผู้ร่วมงานได้ตีพิมพ์การแปลเป็นภาษาเยอรมันและละตินของบทความที่สองซึ่งเป็นที่รู้จักในชื่อ “*โมนาโดโลยี*”

บทที่ 2.

โมนาโดโลยี

โดย ก๊อตต์ฟรีด วิลเฮล์ม ไลบ์นิซ, 1714

Principia philosophiæ seu theses in gratiam principis Eugenio
conscriptæ

§ ๑

[ขนาดที่เราจะกล่าวถึงต่อไปนี้ไม่ใช่สิ่งอื่นใดนอกจากสสารที่ *เรียบง่าย* ซึ่งประกอบขึ้น เป็นสิ่งประกอบทั้งหลาย เรียบง่าย หมายถึง ไม่มีส่วนประกอบ (*รีโอดิซี* มาตรา 10^4)

§ ๒

และจำเป็นต้องมีสสารเรียบง่ายเหล่านี้ เพราะมีสิ่งประกอบอยู่ เพราะสิ่งประกอบไม่ใช่ อะไรอื่นนอกจากการรวมตัวหรือ *การรวมกลุ่ม* ของสิ่งเรียบง่าย

§ ๓

ในที่ที่ไม่มีส่วนประกอบ ย่อมไม่มีการแผ่ขยาย ไม่มีรูปร่าง และไม่มีความสามารถในการ แบ่งแยก และโมโนดเหล่านี้คืออะตอมที่แท้จริงของธรรมชาติและกล่าวโดยสรุปคือธาตุ พื้นฐานของสรรพสิ่ง

§ ๔

ไม่มีการสลายตัวที่น่ากลัว และไม่มีวิธีใดที่จะทำให้สสารอย่างง่ายสามารถเสื่อมสลายไป ตามธรรมชาติได้ (§ 89)

§ ๕

ด้วยเหตุผลเดียวกัน ไม่มีวิธีใดที่สสารเรียบง่ายจะเริ่มต้นขึ้นตามธรรมชาติ เพราะมันไม่สามารถก่อตัวขึ้นจากการประกอบรวมกัน

§ ๖

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า โมนาดไม่สามารถเริ่มต้นหรือสิ้นสุดได้ เว้นแต่จะเกิดขึ้นในทันที กล่าวคือ พวกมันสามารถเริ่มต้นได้เพียงโดยการสร้างและสิ้นสุดได้เพียงโดยการทำลายล้าง ในขณะที่สิ่งประกอบนั้นเริ่มต้นหรือสิ้นสุดทีละส่วน

§ ๗

ไม่มีทางที่จะอธิบายได้ว่าโมนาดจะถูกเปลี่ยนแปลงหรือแปรเปลี่ยนภายในได้อย่างไรโดยสิ่งมีชีวิตอื่น เพราะไม่สามารถย้ายสิ่งใดเข้าไปได้ หรือคิดถึงการเคลื่อนไหวภายในใดๆ ที่อาจถูกกระตุ้น ชี้นำ เพิ่มขึ้นหรือลดลงภายในนั้น เหมือนอย่างที่เป็นไปได้ในสิ่งประกอบ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างส่วนต่างๆ โมนาดไม่มีหน้าตาที่สิ่งใดจะเข้าหรือออกได้ อุบัติการณ์ไม่สามารถแยกตัวออกหรือเดินทางออกจากสสารได้ เหมือนอย่างที่ชนิดที่รับรู้ได้ของนักปรัชญาสกอลาสติกเคยทำในอดีต ดังนั้นทั้งสสารและอุบัติการณ์ไม่สามารถเข้าไปในโมนาดจากภายนอกได้

§ ๘

อย่างไรก็ตาม โมนาดจำเป็นต้องมีคุณสมบัติบางอย่าง มิฉะนั้นก็จะไม่ใช่แม้แต่สิ่งที่มีอยู่ และหากสสารเรียบง่ายไม่แตกต่างกันด้วยคุณสมบัติของมัน ก็จะไม่มีการสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในสิ่งต่างๆ เพราะสิ่งที่อยู่ในสิ่งประกอบนั้นต้องมาจากส่วนประกอบเรียบง่าย และหากโมนาดไม่มีคุณสมบัติ ก็จะไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างกันได้ เพราะพวกมันไม่แตกต่างกันในด้านปริมาณ และด้วยเหตุนี้ เมื่อสมมติว่ามีความเต็ม แต่ละที่จะได้รับเพียงสิ่งที่เท่าเทียมกับสิ่งที่มันมีอยู่ก่อนในการเคลื่อนที่เสมอ และสภาวะหนึ่งของสิ่งต่างๆ จะ*ไม่สามารถแยกแยะ*จากอีกสภาวะหนึ่งได้

§ ๙

จำเป็นด้วยว่าแต่ละโมนาดต้องแตกต่างจากโมนาดอื่นทุกตัว เพราะในธรรมชาติไม่มีสิ่ง
มีอยู่สองสิ่งที่เหมาะสมกันอย่างสมบูรณ์ และไม่สามารถหาความแตกต่างภายในหรือที่
ตั้งอยู่บนการเรียกชื่อภายในได้

§ ๑๐

ข้าพเจ้าถือว่าเป็นที่ยอมรับด้วยว่าสิ่งที่ถูกสร้างทุกสิ่งขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลง และ
ด้วยเหตุนี้โมนาดที่ถูกสร้างก็เช่นกัน และการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใน
แต่ละโมนาด

§ ๑๑

จากสิ่งที่เราได้กล่าวมา การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของโมนาดนั้นเกิดจาก*หลักการ
ภายใน* เนื่องจากสาเหตุภายนอกไม่สามารถมีอิทธิพลต่อภายในได้ (§ 396, § 900)

§ ๑๒

แต่นอกเหนือจากหลักการแห่งการเปลี่ยนแปลงแล้ว จำเป็นต้องมี*รายละเอียดของสิ่ง
ที่เปลี่ยนแปลง* ซึ่งทำให้เกิดการระบุเฉพาะและความหลากหลายของสสารเรียบง่าย

§ ๑๓

รายละเอียดนี้ต้องประกอบด้วยความหลากหลายในความเป็นหนึ่งเดียวหรือในความ
เรียบง่าย เพราะการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติทั้งหมดเกิดขึ้นทีละขั้น บางสิ่ง
เปลี่ยนแปลงและบางสิ่งคงอยู่ ดังนั้นในสสารเรียบง่ายจึงต้องมีความหลากหลายของ
สภาวะและความสัมพันธ์ แม้ว่าจะไม่มีส่วนประกอบก็ตาม

§ ๑๔

สภาวะชั่วคราวที่ห่อหุ้มและแสดงความหลากหลายในความเป็นหนึ่งเดียวหรือในสสาร เรียบง่ายนั้น ไม่ใช่สิ่งอื่นใดนอกจากสิ่งที่เราเรียกว่า*การรับรู้* ซึ่งต้องแยกแยะจากการ ตระหนักหรือจิตสำนึก ดังที่จะปรากฏในภายหลัง และนี่คือจุดที่นักปรัชญาकार์ที่เขียน ผิดพลาดอย่างมาก โดยพวกเขาไม่ให้ความสำคัญกับการรับรู้ที่เราไม่ตระหนัก นี่ยังเป็น สิ่งที่ทำให้พวกเขาเชื่อว่าไม่มีเพียงจิตวิญญาณเท่านั้นที่เป็นโมนาด และไม่มีวิญญาณ ของสัตว์หรือเอนเทเลคีอื่นๆ และพวกเขาได้สับสนเหมือนคนทั่วไประหว่างภาวะมีนง ยาวนานกับความตายที่แท้จริง ซึ่งทำให้พวกเขายังคงยึดติดกับความเชื่อแบบสกอลา สติกเกี่ยวกับวิญญาณที่แยกออกโดยสมบูรณ์ และยังยืนยันความเชื่อที่ผิดในหมู่ผู้ที่มี ความคิดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับความตายของวิญญาณ

§ ๑๕

การกระทำของหลักการภายในที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการเปลี่ยนผ่านจากการ รับรู้หนึ่งไปสู่อีกการรับรู้หนึ่งนั้น อาจเรียกว่า*ความปรารถนา* เป็นความจริงที่ความ ปรารถนาไม่สามารถบรรลุถึงการรับรู้ทั้งหมดที่มันมุ่งหมายได้เสมอไป แต่มันได้รับบาง สิ่งเสมอและนำไปสู่การรับรู้ใหม่ๆ

§ ๑๖

เราประสบความหลากหลายในสสารเรียบง่ายด้วยตัวเราเอง เมื่อเราพบว่าความคิดที่ เล็กที่สุดที่เราตระหนักนั้นห่อหุ้มความหลากหลายในวัตถุ ดังนั้นทุกคนที่ยอมรับว่าจิต วิญญาณเป็นสสารเรียบง่าย ต้องยอมรับความหลากหลายนี้ในโมนาด และมองซีเอ อร์เบย์ส์ไม่ควรพบความยากลำบากในเรื่องนี้ ดังที่เขาได้แสดงไว้ในพจนานุกรมของเขา ในบทความ*โรราริอุส*

§ ๑๗

นอกจากนี้เราจำเป็นต้องยอมรับว่าการรับรู้และสิ่งที่เกี่ยวข้องนั้น*ไม่สามารถอธิบายได้* ด้วยเหตุผลทางกลศาสตร์ กล่าวคือ ด้วยรูปร่างและการเคลื่อนไหว และหากสมมติว่ามีเครื่องจักรที่มีโครงสร้างที่ทำให้คิด รู้สึก และมีกรรับรู้ได้ เราอาจจินตนาการว่ามันถูกขยายใหญ่ขึ้นโดยรักษาสัดส่วนเดิมไว้ จนเราสามารถเข้าไปข้างในได้เหมือนเข้าไปในโรงสี และเมื่อเป็นเช่นนั้น เมื่อเข้าไปดูภายใน เราจะพบเพียงชิ้นส่วนที่ดันกันไปมาเท่านั้น และไม่มีสิ่งใดที่จะอธิบายการรับรู้ได้ ดังนั้นเราต้องค้นหามันในสสารเรียบง่าย ไม่ใช่ในสิ่งประกอบหรือในเครื่องจักร และมีเพียงสิ่งนี้เท่านั้นที่เราสามารถพบได้ในสสารเรียบง่าย นั่นคือ การรับรู้และการเปลี่ยนแปลงของมัน มีเพียงสิ่งนี้เท่านั้นที่การกระทำภายในทั้งหมดของสสารเรียบง่ายสามารถประกอบด้วย (คำนำ *****, 2 b⁵)

§ ๑๘

เราอาจเรียกสสารอย่างง่ายหรือโมนาดที่ถูกสร้างขึ้นทั้งหมดว่าเอนเทเลคี เพราะพวกมันมีความสมบูรณ์บางประการในตัวเอง (*échousi to entelés*) มีความเพียงพอ (*autarkeia*) ที่ทำให้พวกมันเป็นต้นกำเนิดของการกระทำภายในของตัวเอง และกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องจักรกลไร้รูปร่าง (§ 87)

§ ๑๙

หากเราต้องการเรียกวิญญาณทุกสิ่งที่มี*การรับรู้และความปรารถนา* ในความหมายทั่วไปที่ข้าพเจ้าเพิ่งอธิบาย สสารเรียบง่ายหรือโมนาดที่ถูกสร้างทั้งหมดอาจถูกเรียกว่าวิญญาณได้ แต่เนื่องจากความรู้สึกเป็นบางสิ่งที่มากกว่าการรับรู้อย่างง่าย ข้าพเจ้าเห็นด้วยที่จะให้ชื่อทั่วไปของโมนาดและเอนเทเลคีเพียงพอสำหรับสสารเรียบง่ายที่มีเพียงสิ่งนั้น และให้เรียก*วิญญาณ* เฉพาะสิ่งที่มีการรับรู้ที่ชัดเจนกว่าและมาพร้อมกับความทรงจำ

§ ๒๐

เพราะเราประสบกับสภาวะในตัวเอง ที่เราไม่สามารถจดจำสิ่งใดได้และไม่มีการรับรู้ที่ชัดเจน เช่นเมื่อเราหมดสติ หรือเมื่อเราจมอยู่ในห้วงนิทราลึกลงโดยปราศจากความฝัน ในสภาวะนี้ จิตวิญญานไม่ได้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากโมนาดอย่างง่าย แต่เนื่องจากสภาวะนี้ไม่ยั่งยืน และจิตวิญญานสามารถหลุดพ้นจากมันได้ จึงต้องเป็นบางสิ่งทีมากกว่านั้น (§ 64)

§ ๒๑

และไม่ได้หมายความว่าสสารเดี่ยวนั้นปราศจากการรับรู้ใดๆ นั่นเป็นไปไม่ได้ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว เพราะมันไม่สามารถพินาศได้ และไม่สามารถดำรงอยู่โดยปราศจากความรู้สึกบางอย่างซึ่งก็คือการรับรู้ของมัน แต่เมื่อมีการรับรู้เล็กๆ น้อยๆ จำนวนมากที่ไม่มีสิ่งใดโดดเด่น เราจะรู้สึกมึนงง เหมือนเมื่อเราหมุนไปในทิศทางเดียวกันหลายๆ ครั้งติดต่อกัน จนเกิดอาการวิงเวียนที่อาจทำให้เราหมดสติและไม่สามารถแยกแยะสิ่งใดได้ และความตายอาจทำให้สัตว์อยู่ในสภาวะนี้ได้ชั่วระยะหนึ่ง

§ ๒๒

และเนื่องจากทุกสภาวะปัจจุบันของสสารอย่างง่ายเป็นผลสืบเนื่องตามธรรมชาติจากสภาวะก่อนหน้า จนถึงขนาดที่ปัจจุบันกำลังตั้งท้องอนาคตอยู่ (§ 360)

§ ๒๓

ดังนั้น เมื่อตื่นจากอาการมึนงงแล้ว เรารับรู้ถึงการรับรู้ของเรา จึงจำเป็นว่าเราต้องมีการรับรู้ที่มาก่อนทันที แม้ว่าเราจะไม่ได้ตระหนักถึงมันก็ตาม เพราะการรับรู้หนึ่งย่อมเกิดขึ้นตามธรรมชาติได้จากการรับรู้อื่นเท่านั้น เช่นเดียวกับที่การเคลื่อนไหวย่อมเกิดขึ้นตามธรรมชาติได้จากการเคลื่อนไหวอื่นเท่านั้น (§ 401-403)

§ ๒๔

จากสิ่งนี้เราเห็นได้ว่า หากเราไม่มีสิ่งที่โดดเด่นและกล่าวได้ว่าสูงส่ง และมีรสนิยมที่สูงกว่าในการรับรู้ของเรา เราก็จะอยู่ในความมึนงงตลอดเวลา และนี่คือสภาวะของโมฆะที่เปลือยเปล่า

§ ๒๕

เราเห็นได้ว่าธรรมชาติได้มอบการรับรู้ที่สูงส่งให้แก่สัตว์ ด้วยความเอาใจใส่ในการจัดหาอวัยวะที่รวบรวมรังสีแสงหรือคลื่นอากาศหลายๆ อย่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการรวมกัน มีบางสิ่งที่คล้ายคลึงกันในการดมกลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส และอาจจะในประสาทสัมผัสอื่นๆ อีกมากมายที่เรายังไม่รู้จัก และข้าพเจ้าจะอธิบายในไม่ช้าว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตวิญญาณนั้นแสดงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอวัยวะอย่างไร

§ ๒๖

ความทรงจำมอบการ*สืบเนื่อง*ชนิดหนึ่งให้แก่จิตวิญญาณ ซึ่งเลียนแบบเหตุผล แต่ต้องแยกแยะออกจากกัน เราเห็นว่าสัตว์เมื่อมีการรับรู้บางสิ่งที่กระทบพวกมันและเคยมีการรับรู้คล้ายกันมาก่อน จะคาดหวังจากการนำเสนอของความทรงจำถึงสิ่งที่เชื่อมโยงกับการรับรู้ก่อนหน้านั้น และถูกนำไปสู่ความรู้สึกที่คล้ายกับที่เคยมีมาก่อน ตัวอย่างเช่น เมื่อเราแสดงไม้เท้าให้สุนัขเห็น พวกมันจะจำความเจ็บปวดที่เคยได้รับและร้องครวญครางพร้อมวิ้งหนี (Prélim.⁶, § 65)

§ ๒๗

และจินตนาการที่แรงกล้าที่กระทบและกระตุ้นพวกมัน มาจากความยิ่งใหญ่หรือความหลากหลายของการรับรู้ก่อนหน้า เพราะบ่อยครั้งความประทับใจที่รุนแรงสามารถสร้างผลลัพธ์ทันทีเหมือนกับ*นิสัย*ที่สั่งสมมานานหรือการรับรู้ธรรมดาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ หลายครั้ง

§ ๒๘

มนุษยกระทำเหมือนสัตว์ ในแง่ที่การสืบเนื่องของการรับรู้ของพวกเขาเกิดขึ้นจากหลักการของความทรงจำเท่านั้น คล้ายกับแพทย์เชิงประจักษ์ที่มีเพียงการปฏิบัติอย่างง่ายโดยปราศจากทฤษฎี และเราเป็นเพียงนักประจักษ์นิยมในการกระทำสามในสี่ส่วนของเรา ตัวอย่างเช่น เมื่อเราคาดหวังว่าจะมีวันพรุ่งนี้ เรากำลังกระทำอย่างนักประจักษ์นิยม เพราะมันเป็นเช่นนั้นเสมอมาจนถึงตอนนี้ มีเพียงนักดาราศาสตร์เท่านั้นที่ตัดสินด้วยเหตุผล

§ ๒๙

แต่ความรู้เกี่ยวกับความจริงที่จำเป็นและนิรันดร์คือสิ่งที่แยกเราออกจากสัตว์ธรรมดา และทำให้เรามี *เหตุผล* และวิทยาศาสตร์ โดยยกเราสู่ความรู้เกี่ยวกับตัวเราเองและพระเจ้า และนี่คือสิ่งที่เราเรียกว่าจิตวิญญาณที่มีเหตุผลหรือ *จิตวิญญาณ*

§ ๓๐

และด้วยความรู้เกี่ยวกับความจริงที่จำเป็นและการลดทอนของมัน เราถูกยกระดับสู่การกระทำที่สะท้อนกลับ ซึ่งทำให้เราคิดถึงสิ่งที่เรียกว่าตัวตนและพิจารณาว่าสิ่งนี้หรือสิ่งนั้นอยู่ในตัวเรา และด้วยวิธีนี้ เมื่อคิดถึงตัวเรา เราคิดถึงการดำรงอยู่ สสาร ความเรียบง่ายและความซับซ้อน สิ่งที่ไม่ใช่วัตถุและพระเจ้าเอง โดยเข้าใจว่าสิ่งที่มีขอบเขตในตัวเราไม่มีขอบเขตในพระองค์ และการกระทำที่สะท้อนกลับเหล่านี้ให้วัตถุหลักแก่การใช้เหตุผลของเรา (*Théod., Préf. *, 4, a⁷*)

§ ๓๑

และไม่ได้หมายความว่าสสารอย่างง่ายจะปราศจากการรับรู้ใดๆ การให้เหตุผลของเราตั้งอยู่บน *หลักการสำคัญสองประการ* คือหลักแห่งความขัดแย้ง ซึ่งทำให้เราตัดสินว่า

สิ่งที่มีความขัดแย้งในตัวเองนั้น *เท็จ* และสิ่งที่ตรงข้ามหรือขัดแย้งกับสิ่งที่เท็จนั้นเป็นจริง (§ 44, § 196)

§ ๓๒

และ *หลักแห่งเหตุผลเพียงพอ* ซึ่งทำให้เราพิจารณาว่าไม่มีข้อเท็จจริงใดจะเป็นจริงหรือดำรงอยู่ได้ ไม่มีข้อความใดจะเป็นจริงได้ หากไม่มีเหตุผลเพียงพอว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้นและไม่เป็นอย่างอื่น แม้ว่าส่วนใหญ่แล้วเราจะไม่สามารถรู้ถึงเหตุผลเหล่านี้ได้ (§ 44, § 196)

§ ๓๓

มี *ความจริงอยู่สองประเภท* คือความจริงแห่ง *การให้เหตุผล* และความจริงแห่ง *ข้อเท็จจริง* ความจริงแห่งการให้เหตุผลนั้นจำเป็นและสิ่งที่ตรงข้ามกับมันเป็นไปไม่ได้ ส่วนความจริงแห่งข้อเท็จจริงนั้นเป็นเพียงความบังเอิญและสิ่งที่ตรงข้ามกับมันเป็นไปได้ เมื่อความจริงใดเป็นสิ่งจำเป็น เราสามารถค้นหาเหตุผลได้ด้วยการวิเคราะห์ แยกย่อย มันออกเป็นความคิดและความจริงที่เรียบง่ายกว่า จนกระทั่งเราไปถึงสิ่งที่ เป็นต้นกำเนิด (§ 170, 174, 189, § 280-282, § 367. *Abrégé object. 3*)

§ ๓๔

นี่คือวิธีที่นักคณิตศาสตร์ใช้ในการลดทอน *ทฤษฎีบท*เชิงทฤษฎีและกฎเชิงปฏิบัติลงสู่ *คำจำกัดความ* *สัจพจน์* และ *ข้อเรียกร้อง* ผ่านการวิเคราะห์

§ ๓๕

และในที่สุดก็มีความคิดอย่างง่ายที่ไม่สามารถให้คำจำกัดความได้ รวมทั้งมี *สัจพจน์* และ *ข้อเรียกร้อง* หรือกล่าวโดยรวมคือ *หลักการเบื้องต้น* ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้และไม่จำเป็น

ต้องพิสูจน์ และสิ่งเหล่านี้คือ *ข้อความที่เป็นอัตลักษณ์* ซึ่งสิ่งที่ตรงข้ามกับมันมีความขัดแย้งในตัวเองอย่างชัดเจน (§ 36, 37, 44, 45, 49, 52, 121-122, 337, 340-344)

§ ๓๖

แต่ *เหตุผลที่เพียงพอ* ต้องพบได้ใน *ความจริงที่เป็นความบังเอิญหรือข้อเท็จจริง* ด้วย กล่าวคือในลำดับของสิ่งต่างๆ ที่กระจายอยู่ทั่วจักรวาลของสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ซึ่งการแยกย่อยเป็นเหตุผลเฉพาะอาจไปได้ไม่สิ้นสุด เนื่องจากความหลากหลายอันมหาศาลของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติและการแบ่งย่อยของวัตถุที่ไม่มีที่สิ้นสุด มีรูปร่างและการเคลื่อนไหวมากมายไม่สิ้นสุดทั้งในปัจจุบันและอดีตที่เป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่มีประสิทธิภาพต่อการเขียนปัจจุบันของข้าพเจ้า และมีความโน้มเอียงและความพร้อมเล็กๆ น้อยๆ มากมายไม่สิ้นสุดในจิตวิญญาณของข้าพเจ้า ทั้งในปัจจุบันและอดีต ที่เป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุสุดท้าย

§ ๓๗

และเนื่องจาก *รายละเอียด* ทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับเพียงแค่ความบังเอิญก่อนหน้าหรือรายละเอียดที่มากขึ้น ซึ่งแต่ละอย่างยังต้องการการวิเคราะห์ที่คล้ายกันเพื่ออธิบายเหตุผล เราจึงไม่ได้ก้าวหน้าไปมากกว่าเดิม และเหตุผลที่เพียงพอหรือสุดท้ายต้องอยู่นอกลำดับหรือ *อนุกรม* ของรายละเอียดความบังเอิญเหล่านี้ ไม่ว่ามันจะไม่มีที่สิ้นสุดเพียงใดก็ตาม

§ ๓๘

และด้วยเหตุนี้ เหตุผลสุดท้ายของสรรพสิ่งจึงต้องอยู่ในสสารที่จำเป็น ซึ่งในนั้นรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายดำรงอยู่อย่างสูงส่ง ดุจดั่งต้นกำเนิด: และนี่คือสิ่งที่เราเรียกว่าพระเจ้า (§ 7)

§ ๓๙

เนื่องจากสสารนี้เป็นเหตุผลที่เพียงพอสำหรับรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งเชื่อมโยงกันทั้งหมด *จึงมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว และพระเจ้าองค์นี้เพียงพอ*

§ ๔๐

เราสามารถตัดสินได้ว่าสสารสูงสุดนี้ซึ่งมีเพียงหนึ่งเดียว เป็นสากล และจำเป็น โดยไม่มีสิ่งใดภายนอกที่เป็นอิสระจากมัน และเป็นผลลัพธ์เรียบง่ายของการดำรงอยู่ที่เป็นไปได้ ต้องไม่มีขีดจำกัดและมีความเป็นจริงทั้งหมดเท่าที่เป็นไปได้

§ ๔๑

จากสิ่งนี้จึงตามมาว่า พระเจ้าทรงสมบูรณ์แบบอย่างสมบูรณ์ โดยที่ *ความสมบูรณ์แบบ* ไม่ใช่สิ่งอื่นใดนอกจากความยิ่งใหญ่ของความเป็นจริงเชิงบวกที่พิจารณาอย่างแม่นยำ โดยแยกขีดจำกัดหรือขอบเขตออกจากสิ่งต่างๆ ที่มีขีดจำกัด และในที่ที่ไม่มีขอบเขต นั่นคือในพระเจ้า ความสมบูรณ์แบบนั้นไร้ขีดจำกัดอย่างสมบูรณ์ (§ 22, Préf. *, 4 a)

§ ๔๒

สิ่งสร้างทั้งหลายมีความสมบูรณ์แบบจากอิทธิพลของพระเจ้า แต่มีความไม่สมบูรณ์แบบจากธรรมชาติของตนเอง ซึ่งไม่สามารถดำรงอยู่โดยปราศจากขอบเขตได้ เพราะนี่คือสิ่งที่แยกพวกมันออกจากพระเจ้า *ความไม่สมบูรณ์แบบดั้งเดิม* ของสิ่งสร้างนี้สังเกตได้จาก*ความเฉื่อยตามธรรมชาติ*ของวัตถุ (§ 20, 27-30, 153, 167, 377 และต่อไป)

§ ๔๓

เป็นความจริงด้วยว่าในพระเจ้านั้นไม่เพียงแต่เป็นต้นกำเนิดของการดำรงอยู่เท่านั้น แต่ยังเป็นต้นกำเนิดของแก่นสาร ในแง่ที่เป็นจริง หรือในสิ่งที่เป็จริงในความเป็นไปได้ นั้นเป็นเพราะพระปัญญาของพระเจ้าคือดินแดนแห่งสัจธรรมนิรันดร์ หรือแนวคิดที่ สัจธรรมเหล่านั้นขึ้นอยู่กับ และหากปราศจากพระองค์ จะไม่มีสิ่งใดที่เป็นจริงในความ เป็นไปได้ และไม่เพียงแต่ไม่มีสิ่งใดดำรงอยู่ แต่ยังไม่มืสิ่งใดที่เป็นไปได้ด้วย (§ 20)

§ ๔๔

เพราะหากมีความเป็นจริงใดๆ ในแก่นสารหรือความเป็นไปได้ หรือในสัจธรรมนิรันดร์ ความเป็นจริงนั้นต้องมีรากฐานอยู่ในบางสิ่งที่ดำรงอยู่และเป็นจริง และด้วยเหตุนี้จึง อยู่ในการดำรงอยู่ของผู้ทรงดำรงอยู่โดยจำเป็น ซึ่งในพระองค์นั้นแก่นสารรวมถึงการ ดำรงอยู่ หรือในพระองค์นั้นเพียงแค่เป็นไปได้ก็เพียงพอที่จะเป็นจริง (§ 184-189, 335)

§ ๔๕

ดังนั้น พระเจ้าเท่านั้น (หรือภาวะที่จำเป็น) ที่มีเอกสิทธิ์นี้ที่ต้องดำรงอยู่หากเป็นไปได้ และเนื่องจากไม่มีสิ่งใดสามารถขัดขวางความเป็นไปได้ของสิ่งที่ไม่มีขอบเขต ไม่มีการ ปฏิเสธใดๆ และด้วยเหตุนี้จึงไม่มีความขัดแย้งใดๆ สิ่งนี้เพียงพออย่างเดีวก็เพียงพอที่จะ รู้ถึงการดำรงอยู่ของพระเจ้าแบบก่อนประสบการณ์ เราได้พิสูจน์สิ่งนี้แล้วผ่านความ เป็นจริงของสัจธรรมนิรันดร์ แต่เราเพิ่งพิสูจน์มันด้วยแบบหลังประสบการณ์เช่นกัน เนื่องจากมีภาวะที่อาจเป็นอื่นได้ดำรงอยู่ ซึ่งไม่สามารถมีเหตุผลสุดท้ายหรือเพียงพอ นอกจากในภาวะที่จำเป็น ซึ่งมีเหตุผลแห่งการดำรงอยู่ในตัวเอง

§ ๔๖

อย่างไรก็ตาม เราไม่ควรจินตนาการเหมือนบางคนว่า สัจธรรมนิรันดร์ที่ขึ้นอยู่กับ พระเจ้านั้นเป็นสิ่งที่ตามอำเภอใจและขึ้นอยู่กับพระประสงค์ของพระองค์ ดังที่เดการ์ตดู เหมือนจะเข้าใจและต่อมา M. Poiret ก็เช่นกัน สิ่งนี้เป็นจริงเฉพาะกับสัจธรรมที่อาจ

เป็นอื่นได้ ซึ่งมีหลักการคือ*ความเหมาะสม*หรือการเลือก*สิ่งที่ดีที่สุด* ในขณะที่สัจธรรมที่จำเป็นนั้นขึ้นอยู่กับพระปัญญาของพระองค์เท่านั้น และเป็นวัตถุภายในของพระปัญญานั้น (§ 180-184, 185, 335, 351, 380)

§ ๔๗

ดังนั้น พระเจ้าเพียงผู้เดียวทรงเป็นเอกภาพดั้งเดิม หรือสสารเดี่ยวต้นกำเนิด ซึ่งโมโนที่ถูกรสร้างหรือสืบเนื่องทั้งหมดเป็นผลผลิตและเกิดขึ้น กล่าวได้ว่า โดยการแผ่รัศมีอย่างต่อเนื่องของความเป็นพระเจ้าจากขณะหนึ่งสู่อีกขณะหนึ่ง ถูกจำกัดโดยความสามารถในการรับของสิ่งที่ถูกรสร้าง ซึ่งการถูกจำกัดนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อธรรมชาติของมัน (§ 382-391, 398, 395)

§ ๔๘

ในพระเจ้านี้*ฤทธานุภาพ*ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของทุกสิ่ง จากนั้นคือ*ความรู้*ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของความคิดทั้งหมด และสุดท้ายคือ*พระประสงค์*ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการรสร้างตามหลักการของสิ่งที่ดีที่สุด (§ 7,149-150) และนี่คือสิ่งที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่ในโมโนที่ถูกรสร้าง ซึ่งประกอบด้วยประธานหรือพื้นฐาน ความสามารถในการรับรู้ และความสามารถในการปรารถนา แต่ในพระเจ้า คุณลักษณะเหล่านี้ไร้ขีดจำกัดหรือสมบูรณ์แบบอย่างสมบูรณ์ และในโมโนที่ถูกรสร้างหรือในเอนเทเลคี (หรือ*perfectihabies* ตามที่ Hermolaüs Barbarus แปลคำนี้) สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงการเลียนแบบ ตามระดับของความสมบูรณ์แบบที่มี (§ 87)

§ ๔๙

สิ่งที่ถูกรสร้างถูกกล่าวว่*กระทำ*ต่อภายนอกเมื่อมันมีความสมบูรณ์แบบ และ*ถูกกระทำ*โดยสิ่งอื่นเมื่อมันไม่สมบูรณ์แบบ ดังนั้นเราจึงยกให้*การกระทำ*เป็นของโมโนเมื่อมันมีการรับรู้ที่ชัดเจน และ*การถูกกระทำ*เมื่อมันมีการรับรู้ที่สับสน (§ 32, 66, 386)

§ ๕๐

และสิ่งสร้างหนึ่งสมบูรณ์แบบกว่าอีกสิ่งหนึ่ง ในแง่ที่เราพบในมันสิ่งที่ใช้อธิบายเหตุผลแบบก่อนประสบการณ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นในอีกสิ่งหนึ่ง และด้วยเหตุนี้จึงกล่าวว่ามันกระทำต่ออีกสิ่งหนึ่ง

§ ๕๑

แต่ในสสารเดี่ยวนั้น มีเพียงอิทธิพลในอุดมคติของโมนาหนึ่งต่ออีกโมนาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถเกิดผลได้นอกจากผ่านการแทรกแซงของพระเจ้า ในแง่ที่ว่าในความคิดของพระเจ้า โมนาหนึ่งเรียกร้องอย่างมีเหตุผลให้พระเจ้า ในการจัดระเบียบสิ่งอื่นๆ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของสรรพสิ่ง คำนี้ถึงมันด้วย เพราะเนื่องจากโมนาที่ถูกสร้างไม่สามารถมีอิทธิพลทางกายภาพต่อภายในของอีกโมนาหนึ่งได้ จึงมีเพียงวิธีนี้เท่านั้นที่โมนาหนึ่งจะสามารถขึ้นต่ออีกโมนาหนึ่งได้ (§ 9, 54, 65-66, 201. *Abrégé object. 3*)

§ ๕๒

และด้วยเหตุนี้ ระหว่างสิ่งที่ถูกสร้างทั้งหลาย การกระทำและการถูกกระทำจึงเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพราะเมื่อพระเจ้าเปรียบเทียบสสารเดี่ยวสองอัน พระองค์พบเหตุผลในแต่ละอันที่บังคับให้พระองค์ต้องปรับอีกอันให้เข้ากับมัน ดังนั้นสิ่งที่กระทำในแง่มุมหนึ่ง จึงถูกกระทำในอีกแง่มุมหนึ่งของการพิจารณา: กระทำในแง่ที่สิ่งที่เรารู้ อย่างชัดเจนในมันใช้อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในอีกสิ่งหนึ่ง และถูกกระทำในแง่ที่เหตุผลของสิ่งที่เกิดขึ้นในมันพบได้ในสิ่งที่เรารู้อย่างชัดเจนในอีกสิ่งหนึ่ง (§ 66)

§ ๕๓

อนึ่ง เนื่องจากมีจักรวาลที่เป็นไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุดในความคิดของพระเจ้า และมีเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถดำรงอยู่ได้ จึงต้องมีเหตุผลที่เพียงพอสำหรับการเลือกของ

พระเจ้า ที่กำหนดให้พระองค์เลือกหนึ่งแทนที่จะเป็นอีกหนึ่ง (§ 8, 10, 44, 173, 196 และต่อไป, 225, 414-416)

§ ๕๔

และเหตุผลนี้สามารถพบได้เฉพาะใน*ความเหมาะสม* หรือในระดับของความสมบูรณ์ แบบที่จักรวาลเหล่านี้บรรจุกอยู่ โดยที่ทุกความเป็นไปได้มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องการดำรงอยู่ ตามระดับของความสมบูรณ์แบบที่มันห่อหุ้มอยู่ (§ 74, 167, 350, 201, 130, 352, 345 และต่อไป, 354)

§ ๕๕

และนี่คือสาเหตุของการดำรงอยู่ของสิ่งที่ดีที่สุด ซึ่งปรัชญาทำให้พระเจ้ารู้จัก ความดีของพระองค์ทำให้พระองค์เลือก และฤทธานุภาพของพระองค์ทำให้พระองค์สร้าง (§ 8,7, 80, 84, 119, 204, 206, 208. Abrégé object. 1, object. 8)

§ ๕๖

ดังนั้น*การเชื่อมโยง*หรือการปรับตัวเข้าหากันของสิ่งที่ถูกสร้างทั้งหมดต่อแต่ละสิ่ง และของแต่ละสิ่งต่อทั้งหมด ทำให้สสารเดี่ยวแต่ละอันมีความสัมพันธ์ที่แสดงออกถึงสิ่งอื่นทั้งหมด และด้วยเหตุนี้จึงเป็นกระจกที่มีชีวิตอันเป็นนิรันดร์ของจักรวาล (§ 130,360)

§ ๕๗

และ เหมือนกับที่เมืองเดียวกันเมื่อมองจากมุมต่างๆ ดูแตกต่างกันไป และเหมือนถูกทำให้เพิ่มขึ้นตามมุมมอง ในทำนองเดียวกัน ด้วยความมากมายไม่มีที่สิ้นสุดของสสารเดี่ยว จึงมีจักรวาลที่แตกต่างกันมากมาย ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเพียงมุมมองของจักรวาลเดียวตามจุดมองที่แตกต่างกันของแต่ละโมนาด

§ ๕๘

และนี่คือวิธีที่จะได้มาซึ่งความหลากหลายมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่พร้อมกับระเบียบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่จะเป็นไปได้ กล่าวคือ เป็นวิธีที่จะได้มาซึ่งความสมบูรณ์แบบมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (§ 120, 124, 241 sqq., 214, 243, 275)

§ ๕๙

ยิ่งไปกว่านั้น มีเพียงสมมติฐานนี้เท่านั้น (ซึ่งข้าพเจ้ากลัวว่าได้พิสูจน์แล้ว) ที่ยกย่องความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าอย่างที่ควรจะเป็น: นี่คือนสิ่งที่มองซีเจอร์ เบย์ลยอมรับ เมื่อในพจนานุกรมของเขา (บทความ *Rorarius*) เขาได้ตั้งข้อโต้แย้ง ซึ่งเขาถึงกับถูกล่อลวงให้เชื่อว่า ข้าพเจ้าให้แก่พระเจ้ามากเกินไป และมากกว่าที่จะเป็นไปได้ แต่เขาไม่สามารถอ้างเหตุผลใดๆ ว่าทำไมความกลมกลืนสากลนี้ ที่ทำให้สสารทุกอันแสดงออกถึงสสารอื่นๆ ทั้งหมดอย่างแม่นยำผ่านความสัมพันธ์ที่มันมีต่อสสารอื่นๆ จึงเป็นไปได้

§ ๖๐

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เราเห็นได้ถึงเหตุผล a priori ว่าทำไมสิ่งต่างๆ จึงไม่สามารถเป็นไปได้ในทางอื่นได้ เพราะพระเจ้าในการจัดระเบียบทั้งหมด ได้คำนึงถึงแต่ละส่วน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแต่ละโมโนด ซึ่งธรรมชาติของมันคือการเป็นตัวแทน ไม่มีอะไรสามารถจำกัดมันให้เป็นตัวแทนเพียงบางส่วนของสิ่งต่างๆ ได้ แม้จะเป็นความจริงว่าการเป็นตัวแทนนี้ยังคลุมเครือในรายละเอียดของจักรวาลทั้งหมด และสามารถชัดเจนได้เพียงในส่วนเล็กๆ ของสิ่งต่างๆ นั่นคือในสิ่งที่อยู่ใกล้ที่สุดหรือใหญ่ที่สุดในความสัมพันธ์กับแต่ละโมโนด มิฉะนั้นแล้วโมโนดแต่ละตัวก็จะกลายเป็นเทพเจ้า โมโนดถูกจำกัดไม่ใช่ในวัตถุ แต่ในการดัดแปลงความรู้เกี่ยวกับวัตถุ พวกมันทั้งหมดมุ่งไปสู่ความไม่มีที่สิ้นสุดและทั้งหมดอย่างคลุมเครือ แต่ถูกจำกัดและแยกแยะด้วยระดับของการรับรู้ที่ชัดเจน

§ ๖๑

และสิ่งประกอบก็เป็นสัญลักษณ์ในสิ่งนี้กับสิ่งที่เรียบง่าย เพราะทุกสิ่งเต็มไปด้วยสสาร ทำให้สสารทั้งหมดเชื่อมโยงกัน และในความเต็มนี้การเคลื่อนไหวทั้งหมดส่งผลต่อวัตถุที่อยู่ห่างออกไปตามระยะทาง ดังนั้นแต่ละวัตถุจึงไม่เพียงได้รับผลกระทบจากสิ่งที่สัมผัสมันเท่านั้น และรู้สึกถึงทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับพวกมันในบางลักษณะ แต่ยังรู้สึกถึงสิ่งที่สัมผัสกับสิ่งแรกที่สัมผัสมันโดยตรงด้วย จึงเป็นผลให้การสื่อสารนี้ดำเนินไปไม่ว่าจะห่างเพียงใด ดังนั้นทุกวัตถุจึงรู้สึกถึงทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในจักรวาล จนกระทั่งผู้ที่เห็นทุกสิ่งสามารถอ่านในแต่ละสิ่งว่าจะไร้อำนาจเกิดขึ้นทุกหนแห่ง และแม้แต่สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว หรือจะเกิดขึ้น โดยสังเกตในปัจจุบันถึงสิ่งที่อยู่ห่างไกลทั้งในแง่เวลาและสถานที่: *sumpnoia panta* ตามที่ฮิปโปเครติสกล่าวไว้ แต่จิตวิญญาณสามารถอ่านในตัวเองได้เฉพาะสิ่งที่ถูกแสดงอย่างชัดเจนเท่านั้น มันไม่สามารถคลี่คลายทุกรอยพับของมันในคราวเดียวได้ เพราะพวกมันดำเนินไปสู่ความไม่มีที่สิ้นสุด

§ ๖๒

ดังนั้น แม้ว่าโมนาดที่ถูกสร้างขึ้นแต่ละตัวจะเป็นตัวแทนของจักรวาลทั้งหมด แต่มันเป็นตัวแทนที่ชัดเจนยิ่งขึ้นของร่างกายที่มันได้รับมอบหมายเป็นพิเศษและเป็นเอนเทเลคีของร่างกายนั้น: และเนื่องจากร่างกายนี้แสดงออกถึงจักรวาลทั้งหมดผ่านการเชื่อมต่อของสสารทั้งหมดในความเต็ม จิตวิญญาณจึงเป็นตัวแทนของจักรวาลทั้งหมดด้วยการเป็นตัวแทนของร่างกายนี้ ซึ่งเป็นของมันในลักษณะพิเศษ (§ 400)

§ ๖๓

ร่างกายที่เป็นของโมนาด ซึ่งเป็นเอนเทเลคีหรือจิตวิญญาณของมัน ประกอบด้วยเอนเทเลคีเป็นสิ่งที่เราเรียกว่า *สิ่งมีชีวิต* และเมื่อรวมกับจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่เราเรียกว่า *สัตว์* ร่างกายของสิ่งมีชีวิตหรือสัตว์นี้เป็นอวัยวะเสมอ เพราะโมนาดทุกตัวเป็นกระจกสะท้อนจักรวาลในแบบของตน และเนื่องจากจักรวาลถูกจัดระเบียบอย่างสมบูรณ์แบบ จึงต้องมีระเบียบในตัวแทนด้วย นั่นคือในการรับรู้ของจิตวิญญาณ และดังนั้นจึงต้องมีในร่างกาย ตามที่จักรวาลถูกแสดงในนั้น (§ 403)

§ ๖๔

ดังนั้นร่างกายที่เป็นอวัยวะของสิ่งมีชีวิตแต่ละอย่างจึงเป็นชนิดของเครื่องจักรสวรรค์หรือกลไกธรรมชาติ ซึ่งเหนือกว่ากลไกประดิษฐ์ทั้งหมดอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพราะเครื่องจักรที่สร้างโดยศิลปะของมนุษย์ไม่ได้เป็นเครื่องจักรในทุกส่วนของมัน ตัวอย่างเช่น: ฟันของล้อทองเหลืองมีส่วนประกอบหรือชิ้นส่วนที่ไม่ได้เป็นสิ่งประดิษฐ์อีกต่อไปสำหรับเรา และไม่มีสิ่งใดที่บ่งบอกถึงลักษณะของเครื่องจักรในแง่ของการใช้งานที่ล่อลวงออกมา แต่เครื่องจักรของธรรมชาติ นั่นคือร่างกายที่มีชีวิต ยังคงเป็นเครื่องจักรแม้ในส่วนที่เล็กที่สุด ไปจนถึงอนันต์ นี่คือนั่นที่สร้างความแตกต่างระหว่างธรรมชาติและศิลปะ นั่นคือระหว่างศิลปะของพระเจ้าและของเรา (§ 134, 146, 194, 483)

§ ๖๕

และผู้สร้างธรรมชาติสามารถสร้างศิลปะอันศักดิ์สิทธิ์และน่าอัศจรรย์อย่างไม่มีที่สิ้นสุดนี้ได้ เพราะแต่ละส่วนของสสารไม่เพียงแต่แบ่งได้ไม่มีที่สิ้นสุดตามที่คนโบราณได้ตระหนัก แต่ยังถูกแบ่งย่อยจริงๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่ละส่วนเป็นส่วนย่อย ซึ่งแต่ละส่วนมีการเคลื่อนไหวเฉพาะตัว มีฉะนั้นแล้วจะเป็นไปไม่ได้ที่แต่ละส่วนของสสารจะสามารถแสดงออกถึงจักรวาลทั้งหมดได้ (Prélim. [Disc. d. l. conform.], § 70. *Théod.*, §195)

§ ๖๖

จากนี้เราเห็นได้ว่ามีโลกของสิ่งสร้าง ของสิ่งมีชีวิต ของสัตว์ ของเอนเทเลคี ของจิตวิญญาณอยู่ในส่วนที่เล็กที่สุดของสสาร

§ ๖๗

แต่ละส่วนของสสารสามารถถูกมองว่าเป็นส่วนที่เต็มไปด้วยพืชและเป็นสระที่เต็มไปด้วยปลา แต่ละกิ่งของพืช แต่ละส่วนของสัตว์ แต่ละหยดของของเหลวในร่างกายก็ยังคงเป็นส่วนหรือสระเช่นนั้น

§ ๖๘

และแม้ว่าดินและอากาศที่แทรกอยู่ระหว่างพืชในสวน หรือน้ำที่แทรกอยู่ระหว่างปลาในสระจะไม่ใช้พืชหรือปลา แต่พวกมันก็ยังคงมีสิ่งเหล่านี้อยู่ แต่ส่วนใหญ่แล้วละเอียดอ่อนเกินกว่าที่เราจะรับรู้ได้

§ ๖๙

ดังนั้นจึงไม่มีสิ่งใดที่รกร้าง เป็นหมัน หรือตายในจักรวาล ไม่มีความโกลาหล ไม่มีควมสับสนนอกจากในรูปลักษณะภายนอก คล้ายกับที่เราอาจเห็นในสระจากระยะไกล ที่ซึ่งเราเห็นการเคลื่อนไหวที่สับสนและการเบียดเสียดของปลาในสระ โดยไม่สามารถแยกแยะตัวปลาเองได้

§ ๗๐

จากนี้เราเห็นว่าร่างกายที่มีชีวิตทุกร่างมีเอนเทเลคีที่ครอบงำซึ่งเป็นจิตวิญญาณในสัตว์ แต่ส่วนต่างๆ ของร่างกายที่มีชีวิตนี้เต็มไปด้วยสิ่งมีชีวิตอื่นๆ พืช สัตว์ ซึ่งแต่ละตัวก็มีเอนเทเลคีหรือจิตวิญญาณที่ครอบงำของมันเอง

§ ๗๑

แต่เราไม่ควรจินตนาการเหมือนบางคน que เข้าใจความคิดของฉันทพิตว่า จิตวิญญาณแต่ละดวงมีมวลหรือส่วนของสสารที่เป็นของมันเองหรือผูกติดกับมันตลอดไป และด้วยเหตุนี้จึงครอบครองสิ่งมีชีวิตที่ต่ำกว่าอื่นๆ ที่ถูกกำหนดให้รับใช้มันตลอดไป เพราะ

ร่างกายทั้งหมดอยู่ในการไหลต่อเนื่องเหมือนแม่น้ำ และส่วนต่างๆ เข้าและออกอย่างต่อเนื่อง

§ ๗๒

ดังนั้นจิตวิญญาณจึงเปลี่ยนร่างกายทีละน้อยและเป็นขั้นตอน จนไม่เคยถูกถอดออกจากอวัยวะทั้งหมดในคราวเดียว และมักมีการแปลงรูปในสัตว์ แต่ไม่เคยมีการย้ายจิตวิญญาณหรือการเวียนว่ายตายเกิดของจิตวิญญาณ และไม่มีจิตวิญญาณที่แยกออกจากร่างกายโดยสมบูรณ์ หรือวิญญาณที่ไม่มีร่างกาย มีเพียงพระเจ้าเท่านั้นที่แยกออกจากร่างกายโดยสมบูรณ์

§ ๗๓

นี่คือสิ่งที่ทำให้ไม่มีทั้งการกำเนิดที่สมบูรณ์และความตายที่สมบูรณ์ในความหมายที่เคร่งครัด ซึ่งประกอบด้วยการแยกจิตวิญญาณออก และสิ่งที่เราเรียกว่า*การกำเนิด*คือการพัฒนาและการเติบโต เช่นเดียวกับที่เราเรียกว่า*ความตาย*คือการห่อหุ้มและการลดลง

§ ๗๔

นักปรัชญาได้ประสบปัญหาอย่างมากเกี่ยวกับต้นกำเนิดของรูปแบบ เอนเทเลคี หรือจิตวิญญาณ แต่ในปัจจุบัน เมื่อเราได้สังเกตจากการวิจัยที่ละเอียดเกี่ยวกับพืช แมลง และสัตว์ว่าร่างกายที่เป็นอวัยวะของธรรมชาติไม่เคยเกิดจากความโกลาหลหรือการเนาเปื่อย แต่เกิดจากเมล็ดพันธุ์เสมอ ซึ่งในนั้นแน่นอนว่าต้องมี*การกำหนดรูปแบบล่วงหน้า* เราจึงตัดสินใจว่าไม่เพียงแต่ร่างกายที่เป็นอวัยวะเท่านั้นที่มีอยู่ก่อนการปฏิสนธิ แต่ยังมีจิตวิญญาณในร่างกายนั้น และโดยสรุปคือสัตว์เอง และโดยวิธีการปฏิสนธิ สัตว์นี้เพียงแค่อุบัติเตรียมสำหรับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เพื่อกลายเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่ง

§ ๗๕

สัตว์บางตัวที่ถูกยกกระดักไปสู่ระดับของสัตว์ที่ใหญ่กว่าผ่านการปฏิสนธิ อาจถูกเรียกว่า สัตว์ที่มาจากเซลล์สืบพันธุ์ แต่สัตว์เหล่านั้นที่ยังคงอยู่ในสายพันธุ์ของตน นั่นคือส่วน ใหญ่ เกิด ขยายพันธุ์ และถูกทำลายเหมือนสัตว์ใหญ่ และมีเพียงจำนวนน้อยที่ถูกเลือก ให้ก้าวไปสู่เวทีที่ใหญ่กว่า

§ ๗๖

แต่นั้นเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของความจริง ดังนั้นฉันจึงตัดสินใจว่าถ้าสัตว์ไม่เคยเริ่มต้นตาม ธรรมชาติ มันก็ไม่จบสิ้นตามธรรมชาติเช่นกัน และไม่เพียงแต่จะไม่มีอาการกำเนิด แต่ยังไม่มีการทำลายที่สมบูรณ์หรือความตายในความหมายที่เคร่งครัด และการให้เหตุผล เหล่านี้ที่กระทำ *posteriori* และได้มาจากประสบการณ์สอดคล้องอย่างสมบูรณ์กับหลัก การของฉันที่อนุมานมา *priori* ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

§ ๗๗

ดังนั้นเราจึงสามารถกล่าวได้ว่าไม่เพียงแต่จิตวิญญาณ(กระจกสะท้อนของจักรวาลที่ ไม่สามารถถูกทำลายได้)ที่ไม่สามารถถูกทำลายได้ แต่ยังรวมถึงสัตว์เองด้วย แม้ว่า กลไกของมันจะพังทลายบ่อยครั้งเป็นบางส่วน และสละหรือรับเอาอวัยวะใหม่ก็ตาม

§ ๗๘

หลักการเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้าสามารถอธิบายได้อย่างเป็นธรรมชาติถึงการรวมกันหรือ ความสอดคล้องกันระหว่างจิตวิญญาณและร่างกายที่มีอวัยวะ จิตวิญญาณดำเนินไป ตามกฎของตนเอง และร่างกายก็เช่นกัน และทั้งสองพบกันด้วยผลของความ กลมกลืนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าระหว่างสสารทั้งหมด เนื่องจากทั้งหมดล้วนเป็นการ แสดงของจักรวาลเดียวกัน

§ ๗๙

จิตวิญญาณดำเนินการตามกฎของสาเหตุสุดท้ายโดยความปรารถนา จุดมุ่งหมาย และวิธีการ ร่างกายดำเนินการตามกฎของสาเหตุที่มีประสิทธิผลหรือการเคลื่อนไหว และ ทั้งสองอาณาจักร ทั้งของสาเหตุที่มีประสิทธิผลและสาเหตุสุดท้าย มีความกลมกลืนต่อกัน

§ ๘๐

เดการ์ตยอมรับว่า จิตวิญญาณไม่สามารถให้พลังแก่ร่างกายได้ เพราะมีปริมาณพลังงานเท่าเดิมเสมอในสสาร อย่างไรก็ตาม เขาเชื่อว่าจิตวิญญาณสามารถเปลี่ยนทิศทางของร่างกายได้ แต่นั่นเป็นเพราะในสมัยของเขายังไม่รู้จักรกฏธรรมชาติที่ระบุถึงการรักษาทิศทางรวมเดิมในสสาร หากเขาสังเกตเห็นสิ่งนี้ เขาคงจะมาถึงระบบความกลมกลืนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าของข้าพเจ้า

§ ๘๑

ระบบนี้ทำให้ร่างกายกระทำราวกับว่า (ซึ่งเป็นไปไม่ได้) ไม่มีจิตวิญญาณอยู่เลย และจิตวิญญาณกระทำราวกับว่าไม่มีร่างกายอยู่ และทั้งสองต่างกระทำราวกับว่าอีกฝ่ายมีอิทธิพลต่อตน

§ ๘๒

สำหรับวิญญาณหรือจิตวิญญาณที่มีเหตุผล แม้ว่าข้าพเจ้าพบว่าในแก่นแท้แล้วมีสิ่งเดียวกันในสิ่งมีชีวิตและสัตว์ทั้งหมด ดังที่เราได้กล่าวไว้ (กล่าวคือ สัตว์และจิตวิญญาณเริ่มต้นพร้อมกับโลกและจะไม่สิ้นสุดเช่นเดียวกับโลก) แต่ก็มีสิ่งพิเศษในสัตว์ที่มีเหตุผล คือสัตว์ขนาดเล็กในน้ำเชื้อของพวกมัน ทรายใดที่ยังเป็นเพียงเช่นนั้น มีเพียงจิตวิญญาณธรรมดาหรือที่รับรู้ได้ แต่เมื่อสิ่งที่ถูกเลือก กล่าวคือ บรรลุถึง

ธรรมชาติของมนุษย์ผ่านการปฏิสนธิจริง จิตวิญญาณที่รับรู้ได้ของพวกมันจะถูกยก
ระดับขึ้นสู่ระดับของเหตุผลและสิทธิพิเศษของวิญญาณ

§ ๘๓

ในบรรดาความแตกต่างระหว่างจิตวิญญาณธรรมดาและวิญญาณ ซึ่งข้าพเจ้าได้ระบุ
ส่วนหนึ่งไว้แล้ว ยังมีข้อนี้อีก: จิตวิญญาณโดยทั่วไปเป็นกระจกที่มีชีวิตหรือภาพ
สะท้อนของจักรวาลแห่งสิ่งสร้าง แต่วิญญาณยังเป็นภาพสะท้อนของความเป็นพระเจ้า
เอง หรือของผู้สร้างธรรมชาติเอง สามารถรู้จักรบบของจักรวาลและเลียนแบบบางสิ่ง
ได้ผ่านตัวอย่างทางสถาปัตยกรรม วิญญาณแต่ละดวงเป็นเสมือนเทพเจ้าน้อยๆ ใน
ขอบเขตของตน

§ ๘๔

นี่คือสิ่งที่ทำให้วิญญาณสามารถเข้าสู่รูปแบบของสังคมกับพระเจ้า และสำหรับพวกเขา
พระองค์ไม่เพียงเป็นเหมือนผู้ประติมากรต่อเครื่องจักรของเขา (เหมือนที่พระเจ้าเป็นต่อ
สิ่งสร้างอื่นๆ) แต่ยังเป็นเหมือนเจ้าชายต่อข้าแผ่นดินของพระองค์ และแม้แต่เป็น
เหมือนบิดาต่อบุตรของตน

§ ๘๕

จากนั้นจึงง่ายที่จะสรุปว่า การรวมตัวของวิญญาณทั้งหมดต้องประกอบเป็นนครของ
พระเจ้า กล่าวคือ ราชรัฐที่สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้ราชาที่สมบูรณ์ที่สุด

§ ๘๖

นครของพระเจ้านี้ ราชอาณาจักรที่เป็นสากลอย่างแท้จริงนี้ คือโลกแห่งศีลธรรมใน
โลกธรรมชาติ และเป็นสิ่งที่สูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในงานของพระเจ้า: และในนั้น

ประกอบด้วยพระสิริของพระเจ้าอย่างแท้จริง เพราะจะไม่มีพระสิริหากความยิ่งใหญ่และความดีของพระองค์ไม่เป็นที่รู้จักและชื่นชมโดยวิญญาน และในส่วนที่เกี่ยวกับนครศักดิ์สิทธิ์นี้ที่พระองค์มีความดีอย่างแท้จริง ในขณะที่พระปรีชาญาณและฤทธานุภาพของพระองค์ปรากฏทุกหนทุกแห่ง

§ ๘๗

เนื่องจากเราได้สถาปนาความกลมกลืนที่สมบูรณ์แบบระหว่างอาณาจักรธรรมดาสองประการ คือ อาณาจักรแห่งเหตุที่มีประสิทธิภาพและอาณาจักรแห่งจุดมุ่งหมาย เราจำเป็นต้องสังเกตถึงความกลมกลืนอีกประการหนึ่งระหว่างอาณาจักรทางกายภาพแห่งธรรมชาติและอาณาจักรทางศีลธรรมแห่งพระคุณ กล่าวคือ ระหว่างพระเจ้าในฐานะสถาปนิกแห่งกลไกจักรวาลและพระเจ้าในฐานะราชาแห่งนครศักดิ์สิทธิ์ของวิญญาน (§ 62, 74, 118, 248, 112, 130, 247)

§ ๘๘

ความกลมกลืนนี้ทำให้สรรพสิ่งนำไปสู่พระคุณผ่านวิถีทางของธรรมชาติเอง และทำให้โลกนี้ต้องถูกทำลายและซ่อมแซมโดยวิถีทางธรรมชาติในช่วงเวลาที่มีการปกครองวิญญานเรียกร้อง เพื่อการลงโทษบางคนและการให้รางวัลคนอื่น (§ 18 sqq., 110, 244-245, 340)

§ ๘๙

อาจกล่าวได้อีกว่า พระเจ้าในฐานะสถาปนิกทำให้พระเจ้าในฐานะผู้ออกกฎหมายพอพระทัยในทุกสิ่ง ดังนั้นบาปต้องนำการลงโทษมาสู่ตัวเองตามระเบียบของธรรมชาติ และด้วยผลของโครงสร้างเชิงกลของสิ่งต่างๆ และในทำนองเดียวกัน การกระทำที่ดีงามจะถึงจุดรางวัลของตนผ่านวิถีทางเชิงกลในส่วนที่เกี่ยวกับร่างกาย แม้ว่าสิ่งนี้ไม่สามารถและไม่ควรเกิดขึ้นในทันทีเสมอไป

§ ๔๐

ในที่สุด ภายใต้การปกครองที่สมบูรณ์นี้ จะไม่มีการกระทำที่ผิดใดปราศจากรางวัล ไม่มีการกระทำที่เลวใดปราศจากการลงโทษ และทุกสิ่งต้องนำไปสู่ความดีของคนดี กล่าวคือ ของผู้ที่ไม่พอใจในรัฐอันยิ่งใหญ่นี้ ผู้ที่วางใจในการจัดเตรียมของพระเจ้า หลังจากทำหน้าที่ของตน และผู้ที่รักและเลียนแบบผู้สร้างความดีทั้งปวงอย่างเหมาะสม โดยยึดมั่นในการพิจารณาความสมบูรณ์ของพระองค์ตามธรรมชาติของ*ความรักบริสุทธิ์* ที่แท้จริง ซึ่งทำให้เกิดความยินดีในความสุขของสิ่งที่เรารัก นี่คือนี่ที่ทำให้ผู้มีปัญญา และคุณธรรมทำงานเพื่อทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนจะสอดคล้องกับพระประสงค์ของพระเจ้าที่คาดการณ์ได้หรือที่มีมาก่อน และพอใจกับสิ่งที่พระเจ้าทำให้เกิดขึ้นจริงโดยพระประสงค์ที่ซ่อนเร้นที่ตามมาและเด็ดขาด โดยตระหนักว่าหากเราสามารถเข้าใจระเบียบของจักรวาลได้เพียงพอ เราจะพบว่ามันเหนือกว่าความปรารถนาทั้งหมดของผู้มีปัญญาที่สุด และเป็นไปไม่ได้ที่จะทำให้มันดีกว่าที่เป็นอยู่ ไม่เพียงแต่สำหรับทั้งหมดโดยรวม แต่ยังรวมถึงสำหรับตัวเราเองโดยเฉพาะ หากเราผูกพันอย่างเหมาะสมกับผู้สร้างทั้งปวง ไม่เพียงในฐานะสถาปนิกและสาเหตุที่มีประสิทธิผลของการดำรงอยู่ของเรา แต่ยิ่งในฐานะนายของเราและสาเหตุสุดท้ายที่ต้องเป็นจุดมุ่งหมายทั้งหมดของความตั้งใจของเรา และสามารถทำให้เราเป็นสุขได้เพียงผู้เดียว (Préf. *, 4 a b¹⁴. § 278. Préf. *, 4 b¹⁵)

จบ

¹⁴ ฉบับ Erdm., หน้า 469

¹⁵ ฉบับ Erdm., หน้า 469 b

ปรัชญาแห่งจักรวาล

แบ่งปันความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงปรัชญาของท่านได้ที่
info@cosphi.org

พิมพ์เมื่อ 17 ธันวาคม 2024

CosmicPhilosophy.org
เข้าใจจักรวาลผ่านปรัชญา

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.